

3 iværksættere filter urner

Under navnet Uurna filter tre iværksættere urner af uld. Udover at give de afdøde et lunt hvilested, sætter de fokus på et gammelt håndværk og en glemt ressource.

Kan man ikke filte en urne?

Sådan spurgte billedkunstneren Line Eskestad, da hun mistede sin mor for 4 år siden.

Et spørgsmål, der fik tankerne til at spire hos Mette Østman, der på dette tidspunkt havde drevet filtværksted i Odense i 10 år. I dag filter de urner til hele landet i virksomheden UURNA, som de driver sammen med keramikeren Pia Busk.

Ulden, som urnerne er filtet af, giver en ganske særlig afsked med de afdøde.

- Hvis man sidder med uld i noget tid, så afgiver det varme. Hvis man skal bisætte en af sine kære, så føles det bedre at putte dem ned i noget varmt og blødt, end noget koldt og anonymt, som en urne kan være, fortæller Mette Østman.

Udover at give de afdøde et lunt hvilested inspireret af naturen, så kæmper de filtende damer for fårenes hår. De vil stoppe uldspild, skrue op for bæredygtigheden og sætte fokus på et gammelt håndværk. Der er ikke årelange traditioner for filtning i Danmark, men i andre dele af verden har det været brugt siden oldtiden.

Urn timer inspireret af naturen

Uurna filter urner i et hav af former, som er inspireret af naturen.

Du kan f.eks. få en urne formet som et løg eller en urne med birketræets grå-hvide mønstre. Andre urner er inspireret af farver og mønstre i strandsten

- Vi synes, at birkebark er utrolig smuk, så derfor laver vi den. Vi har også en urne, som vi kalder Uglen. Det var fordi, at uglen Hedvig fra Harry Potter dukkede frem for vores indre blik hver gang, vi lavede en bestemt type lukning, forklarer Line.

Udover at nogle af Urnas urner er udstyret med en filtet prop, så laver de tre iværksættere lukningerne med ting fra naturen eks. sten, pinde, muslinger, som de snører fast på urnen med lærredsnor.

I samarbejde med danske krematorier har de tre iværksættere brugt 3 år på udvikle uld-urnerne i forhold til formen, så de passer til maskinerne på krematorierne.

Men selvom Uurna sælger bestemte modeller, lader de kreativiteten blomstre på urneværkstedet. De kan ikke love, at de samme modeller findes om 10 år.

- Vi er jo skabende mennesker. Hvis vi ikke kan sprælle, så visnervi altså, lyder fra Line, der sammen med Mette og Pia hele tiden eksperimenterer med at finde på nye urneformer og nye lukninger.

Filtværkstedet på Ørstedsgade er derfor fyldt med urner i alle afskygninger. Du kan finde alt fra en prikket Mariehøneurne til en himmelblå havurne. De laver desuden personlige urner, som er inspireret af afdødes - såvel som pårørendes ønsker.

Tavse kunder og behåret gødning

Ifølge de 3 iværksættere er Uurna- projektet en succes.

– I forhold til kundeklager, så har vi fundet vores helt rigtige målgruppe. Vi hører ikke noget om, at urnerne kradser eller er for

varme efter krematoriet og skærsilden, siger Mette, hvorefter de filtende damer udbryder en latter på stedet.

Uurna sælger de filtede urner ved bedemandsgrossister i bl.a. Skive og Slagelse. Desuden oplever de tre iværksættere, at flere har skrevet de filtede urner ind i "Min Sidste Vilje", som er en liste, man kan lave med de ønsker, man har i forbindelse med sin egenbegravelse.

- Vi har også sprællevende mennesker, som siger, at det er sådan en, de vil have. Det kan være, at man har et sneglehus fra en strand på New Zealand som er ens bedste minde fra livet. Så monterer vi den på urnen som lukning, fortæller Line, der fortæller, at dem der køber en filtede urne typisk går meget op i bæredygtighed.

Når de filtede urner formulder, så skaber ulden magi i jorden.

- Når du kommer uld i jorden, så forgår den ikke bare. Den indgår i naturens kredsløb og frigiver nyttige mineraler i jorden. Uld er også fantastisk at grave ned i jorden, når man skal dyrke kartofler, lyder det fra Line, der fortæller, at ingen uld går til spilde hos Uurna.

Uld er glemt guld

Når Uurna filter, bruger de ulden næsten som ler.

Først redder de ulden igennem (karter) Uldfibrene lægges derefter på kryds og tværs ovenpå en malle, som er et lag, man bruger, hvis man skal filte noget med et hul i. Efterfølgende gør de fibrene våde med sæbspånevand. Med nænsomme bevægelser aer de på ulden, så fibrene filter sammen, og der skabes en hel hul form uden synlige sammenføjninger.

Materialet bliver banket og rullet, så ulden krymper og danner et kompakt materiale, der er så tæt, at den kan holde på asken. Alligevel er der også en pose af majsstivelse indeni urnen, så asken bliver, hvor den skal være.

Selvom de tre damer aer, banker og ruller på ulden, er det ikke altid at fårehårene makker ret. Der er nemlig stor forskel på uld fra forskellige fåreracer. Gotlænderfår og Finuldsfår giver dejlig filteuld, men man blander det ofte med merinould, for så bliver det endnu bedre ifølge de tre iværksættere.

Men spørger man de tre iværksættere har man i Danmark glemt ulden, når det kommer til får. Det har været svært at tjene penge på. I stedet har man produceret dyr med kødfulde baglår, så vi har påskemiddagen sikret.

- Man ser uld som et biprodukt. Men uld er en kæmpe ressource, som vi slet ikke tager alvorligt i Danmark. Nu bruger vi det til at filte med. Men man kunne måske bruge det til meget mere for eksempel til at isolere huse med, siger Mette.

I dag bruger vi ikke ulden fra de små fårehold i Danmark bl.a. fordi garnproducenter skal have store mængder. Det meste uld og garn i Danmark importeres fra andre lande typisk Australien, New Zealand og Sydamerika.

- Vi vil gerne fortælle historien om, at verdens ældre tekstile håndværk kan leve i Danmark. Det er ærgerligt, hvis al tekstilproduktion bliver outsourcet til Kina, Vietnam eller Indien. Vi har også brug for at håndværk findes og er synligt i Danmark.

Hos de tre iværksættere er der intet uldspild. De tager imod det meste uld, de kan få fat på.

- For et par år siden kom jeg tilfældigvis forbi, da fårene på Fyns Hoved var ved at blive klippet. Vi fik lov til at hente nogle sække af deres uld, og fåreavlerne var bare glade for, at ulden kunne bruges til noget. Det er blevet en fast aftale at vi får uld derfra. Så jeg har faktisk hilst på de får, som har lavet ulden til vores urner, siger Line efterfulgt af et grin.

I fremtiden vil Uurna fortsætte med at sætte fokus på det gamle

håndværk samt fårets glemte guld ved at lave et hav af forskellige urner idet lille værksted.